

Barraca 11 de les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Llobatones
Alçada: 305

Coordenades:

Latitud: 41.6447
Longitud: 1.89657
UTM Est (X): 408109
UTM Nord (Y): 4610917

Classificació

Número de fitxa 08179 - 387
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani
Segle XX
Any 1902
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El seu estat de conservació general és bo tot i que pel costat nord la corona exterior comença a fer moviment degut a la vegetació i sobretot a la pressió efectuada pels pins.

Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A009000050000OL
Autoria de la fitxa Jordi Montlló, Laura Bosch i Carles Cornadó
Data de registre de la fitxa: ds., 01/06/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant hidrogràfic esquerre del torrent del Sallés o Cellers. L'accés es fa des de la carretera de Rellinars a Castellbell i el Vilar. En el revolt de Ca l'Agut, a mà dreta, pel camí mig emboscats que ressegueix el torrent del Cellers pel seu vessant esquerre, en un cap de feixa.

Es tracta d'una construcció aèria, adossada lleugerament al marge, envoltada d'herbassar. És de planta circular, de 2,10 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud-oest, mesura 1,25 m d'alçada per 0,73 m d'amplada màxima a l'exterior i de 0,55 m a l'interior. Els muntants són rectes, ben estructurats, amb una doble llinda sobreposada, plana. A la superior, s'hi ha gravat la paraula "AÑO" i la data de construcció al costat dret "1902". El gruix dels murs és de 0,65 m. La coberta, de falsa cúpula, està molt ben realitzada, per aproximació de filades. L'alçada màxima mesurada a l'interior es de 2,06 metres. A l'exterior conserva una part de recobriment de terra amb sèdums que proliferen per tota la superfície. El voladís es conserva gairebé sencer, a excepció del vessant dret de la coberta i corona exterior on hi ha un despenjament.

L'alçada màxima mesurada al davant de la porta és d'1,70 m. A l'interior de l'estança destaca al vessant nord un doble tinell o cocó sobreposat que arrenca des de terra. El primer d'ells, arranat al terra mesura 0,36 m d'amplada per 0,44 m d'alçada per 0,42 m de fons. El segon, fa 0,35 m d'amplada per 0,47 m d'amplada per 0,40 m de fondària. Té tres espitlleres, orientades al nord-oest, al nord-est i al sud-est respectivament.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de

la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

